

Spis treści

Wstęp	5
Bibliografia	32
Spis skrótów.....	35
I. Cykl akrytycki	39
1. Dzielna i Saracen	40
2. Zapasy Tsamadosa z synem	41
3. O Porfirisie	43
4. Ballada o zamku Pięknej	44
5. Syn wdowy i jego trzy konie	47
6. Ballada o Małokostandynie.....	47
7. O małym Właszku.....	50
8. Charopalema — Zapasy z Charosem	51
9. Przeklęty, kto powiedzieć śmie.....	53
10. Czterech i pięciu	53
11. Trzej Turcy, hej, janczarzy trzej	55
II. Cykl historyczny.....	56
Na upadek miast bizantyńskich:	
1. Na wzięcie Adrianopola.....	56
2. Na wzięcie Konstantynopola	57
3. Aja Sofija.....	57

Z okresu dominacji tureckiej:	
4. Pieśń o Pani Frozynie	58
5. Na wzięcie Pargi	60
6. Na powstanie w roku 1821	62
7. Kolyszą fale okręt...	62
8. Na wzięcie Tripolitys przez Greków w roku 1821.....	63
Z okresu II wojny światowej:	
9. Na wojnę w Albanii w latach 1940–1941.....	64
III. Cykl kleftycki	65
O kleftach i ich życiu:	
1. Z czego jest dumny prawy kleft	65
2. O klefcie Zachariaszu	66
3. Nie chcę rabem u Turka być!	66
4. Żywot klefta.....	67
5. Życzenie klefta.....	68
6. Skarga rannego klefta	69
7. Ostatnie słowa klefta.....	69
8. Czterdziestu kleftów rodem...	70
O sławnych kleftach:	
9. Testament klefty Liwinisa.....	71
10. Ranny kleft i jego koń	72
11. Na śmierć Christosa Milionisa.....	74
12. Klefci, co niebiją poklonów.....	75
13. Pieśń o Sterjosie	76
14. O Jotisie.....	76
15. Pieśń o Kondojanisie.....	77
16. Orzel.....	78

---

17. Na śmierć klefty Jotisa	78
18. O Katsandonisie.....	79
19. Pieśń o Diplasie	80
20. Pieśń o Nikotsarasie	80
21. Pieśń o Zidrosie	81
22. O Skilodimosie	82
23. Na Liakosa Panaritisa	84
24. O Nanosie	86
25. Grób Dimosa	87
26. Boje Suliotów	88
27. Na śmierć Kitsosa Botsarisa	91
28. Na Leno, órkę Kitsosa.....	92
29. Na śmierć Marka Botsarisa	92
30. Lukas Kaliakuda.....	94
31. Na cześć Lambrosa Katsonisa	94
32. Pieśń o Janisie Statasie	95
33. O klefcie Giftaku.....	96
34. O Bukuwale	97
35. Na śmierć Atanazjosa Diakosa	98
36. Na śmierć Kiriakulisa Mawromichalisa	101
37. O Kolokotronejczykach	101
38. Zdrada mnicha	103
39. Kolokotronejczycy w Werwenach	104
40. Teodor Kolokotronis na Zakintos.....	104
41. Pieśń o Kitsosie	105
42. Derwenakia	106
43. Wyjście z Mesolongi.....	107

IV. Pieśni okolicznościowe.....	109
1. Piosenki jaskółcze.....	109
2. Pieśń młyńska.....	111
3. Pastuszek i królewna	112
4. Prośba winnicy	112
5. Kamienowanie morza.....	113
V. Pieśni miłosne.....	115
1. O pani z możnego rodu	115
2. O śpiącej dziewczynie.....	115
3. Mieć piękną narzeczoną.....	116
4. Jak się poczyna miłość	117
5. Pocałunek, który wszystko czerwieni.....	118
6. Spotkanie u studni	118
7. Wyznanie miłosne	119
8. Wykrycie schadzki	121
9. Przysięgi miłosne	122
10. Cierpienia miłosne	122
11. Dystychy miłosne	124
VI. Pieśni weselne	129
1. Gdy przystrajają pana młodego	129
2. Gdy przesiewają mąkę na chleb weselny.....	129
3. W sobotę, gdy przygotowują pościel ślubną.....	130
4. Gdy obmywają pannę młodą.....	130
5. Gdy przychodzą po pannę młodą	131
6. Na odejście panny młodej	132
7. Przy domu młodożenca	133
8. Przy biesiadzie weselnej.....	135

---

9. Dystychy weselne	135
VII. Pieśni świąteczne	139
Wielkanocne:	
1. Do gospodarza	139
2. Do gospodyni.....	140
3. Do najstarszego syna	140
4. Do córki	140
VIII. Kołysanki	141
1. Przyjdź, weź małego...	141
2. Kołysz, kołysz się kwiateczku...	141
3. Śpijże gwiazdeczko...	141
4. Dystychy do kołyski.....	142
IX. Dystychy gnomiczne.....	144
X. Pieśni wygnańcze	145
1. Pożegnanie	146
2. Na obczyźnie	148
Rodzina wygnańca:	
3. Źle wydana	152
4. Co mam ci posłać?.....	156
5. Przekleństwo wilajetom!	156
6. Jak mu się tam żyje...	157
7. Gorsze od śmierci...	158
8. Ważenie nieszczęść.....	158
9. Pogrzeb wygnańca	159
10. Wygnaj mnie, matko!	159
11. Ameryka.....	161

12. Dystychy wygnańcze	162
XI. Treny	165
1. Płaczki o sobie	166
2. Rzeka lez.....	173
3. Ultima forsan.....	173
4. Ach schowaj mnie matko, schowaj mnie!	174
Gdy przygotowują zmarłego do złożenia do trumny:	
5. Odejście.....	176
6. Rozmowa konającego z matką	177
7. Kiedy to mnie położą w grób...	179
8. Życzenia na drogę.....	179
9. Niepodobne do ciebie to...	180
10. Do słońca	180
Gdy podnoszą mary	
11. Tam gdzie podążasz.....	181
12. Zmarły — posłańcem żywych.....	183
13. Pożegnanie ze światem	184
14. Kiedy do mnie powrócisz?	186
15. Kraj Wyrzeczenia	187
16. Pozdrowienie	188
17. Okup	189
18. O tamtym świecie.....	190
19. Co też ci dali...	194
20. Jakże cię przyjął Charos?	194
21. Kres urody	195
22. Prośba do grobu lub ziemi	196
23. Rozmowa z grobem.....	197

---

24. Tęsknota zmarłych za światem i ich żale.....	198
25. Sen wieczny.....	199
26. Żale osieroconych.....	200
27. Na śmierć brata	201
28. Na śmierć dzieci	202
29. Miałam ci ptaszka.....	204
30. Lament sarenki.....	206
31. Cóż ci mam posłać?	207
32. List do Hadesu	207
33. Na śmierć gospodarza.....	208
34. Do wdowy.....	211
35. Do sierot.....	213
36. Na śmierć gospodyni	214
37. Do żony	216
38. Tęsknota żywych.....	217
39. Daremna prośba	218
Charos:	
40. Charos — czarny jeździec	221
41. Śpiewki Charosa.....	222
42. Matka Charosa.....	223
43. Wieża Charosa	224
44. Ogród Charosa	224
45. Statek Charosa.....	225
46. Wesele u Charosa	226
47. Charos i podróżny	229
48. Charos i matka dziewięciu synów	230
49. W sidłach Charosa.....	231
50. Chusta Charosa.....	231

51. Dystychy żałobne.....	234
XII. Ballady.....	237
1. O synobójczyni	237
2. O wdowie, co krzywoprzysięgała	240
3. Pani służkę bije	240
4. Próba miłości.....	241
5. Porwanie dziewczyny.....	242
6. O dwóch braciach i przewrotnej żonie.....	243
7. O niewiernej żonie	244
8. O zmarłym bracie	247
9. Klątwa Porzuconej	249
10. Skarga Porzuconej.....	251
11. Most Arty	251
12. Potępiony	253
13. Kuma, co żoną wróciła	255
14. O żonie, co wiano straciła	257
15. O żonie, którą mąż sprzedał	260
16. O żonie, co się podzieliła z mężem własnym życiem	261
17. O Mawrianosie i jego siostrze	264
18. Syn wdowy	268
19. Jaś i Marusia	268
20. Grzech kazirodztwa	269
21. O dziewczynie, co się Charosa nie bała.....	270
22. Zabójstwo młodzieńca	273
23. Jednoręki	274
24. Turczyn i Romejka	275
25. Królewna i królewicz	275

26. O pływaku	276
27. O demonie studni	277
28. Pasterz i Strzyga.....	279
29. Powrót do domu.....	280
30. O Imć Panu Woriasie, Wietrze Północnym.....	282
Ballady cyklu kleftyckiego:	
31. O kupcu i klefcie.....	286
32. O dzielnej Diamando	287
33. Spór Olimpu i Kisawu.....	288
Indeks imion własnych i nazw ludów występujących w pieśniach	291
Indeks toponimów występujących w pieśniach oraz miejscowości, z których pochodzą pieśni.....	297